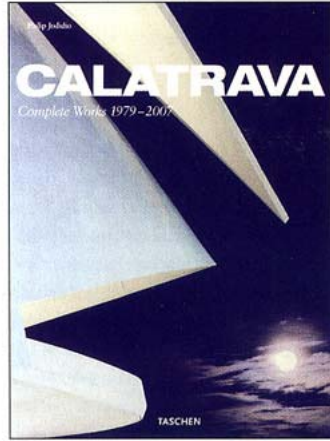

SANTIAGO CALATRAVA LAAT ZICH INSPIREREN DOOR MENSELIJKE VORMEN EN BEWEGINGEN

HET OOG VAN EEN SPAANSE ARCHITECT

De Spaanse architect Santiago Calatrava is nog volop actief, maar zijn verzameld werk is reeds verschenen. Door schetsen en foto's van zijn gebouwen en constructies naast elkaar te leggen krijgt de lezer van 'Calatrava, Complete Works 1979-2007' een goed beeld van het creatieve ontwerpproces.

De bouwwerken van de Spaanse architect Santiago Calatrava zijn niet alleen vanwege hun organische, sierlijke vormen zeer spraakmakend, maar ook vanwege hun grootsheid. Een voorbeeld is de serie tui-
bruggen die hij ontwierp voor de gemeente Haarlemmermeer. De drie bruggen steken hoog boven de vlakke polderomgeving uit, waardoor ze al van grote afstand zichtbaar zijn. De bijna gewichtloos ogende pylonen waaraan de bruggen met tuien hangen, verraden dat het om onvervalste Calatrava's gaat. Voor een smal watertje als de Hoofdvaart voldoet een enkel, traditioneel bruggetje immers ook prima, beweren kritische tongen. Maar Haarlemmermeer wilde een

landmark, en Calatrava gaf de gemeente er drie, alleen als set verkrijgbaar.

Liefhebbers van Calatrava zullen verheugd zijn te horen dat de Duitse uitgeverij Taschen een luxe boekwerk uitgeeft waarin zijn complete werk van 1979 tot nu is beschreven in het Engels, Frans en Duits en vooral ook is afgebeeld met foto's, schetsen en aquarellen. Hoewel de teksten in Calatrava, Complete Works 1979-2007 erg summier zijn, krijgt de lezer een goed beeld van het creatieve proces dat aan het ontstaan van de bouwwerken is voorafgegaan. De tekeningen verraden vaak de inspiratiebronnen van de kunstenaar: meestal menselijke of andere vormen uit

de natuur. Zo is de vorm van het Planetarium of the Valencia City of Sciences direct gebaseerd op die van het menselijk oog, compleet met een zonwering die als een ooglid kan openen en sluiten. De bovenste helft van het oog steekt boven de omringende vijver uit, het onderste gedeelte weerspiegelt in het water. Het oog van de architect is in veel meer bouwwerken te herkennen, bijvoorbeeld in de Poole Harbour Bridge in Engeland, Ernsting's Warehouse in het Duitse Coesfeld-Lette, de voet van de Montjuic Communications Tower in het Spaanse Barcelona en het Lyon-Saint Exupéry Airport Railway Station in Frankrijk.

De vorm van het planetarium in het Spaanse Valencia is gebaseerd op die van een oog, compleet met zonwering die als een ooglid kan openen en sluiten.

Het Milwaukee Art Museum in de Amerikaanse staat Wisconsin heeft een zonwering die als een vleugel beweegt.

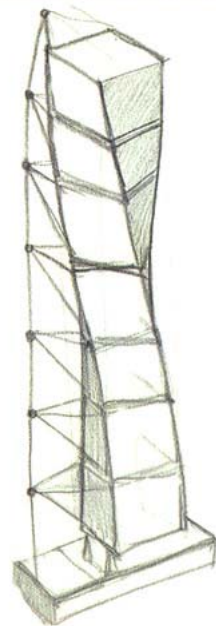
De inspiratie van Calatrava is niet in al zijn werk even expliciet. Vaak is de vorm waarop het kunstwerk is gebaseerd, sterk gestileerd of geabstraheerd. Het Oriente Station in de Portugese hoofdstad Lissabon illustreert dit duidelijk. De vele schetsen van Calatrava laten zien dat de dragende structuren van de overkapping geïnspireerd zijn op bomen. Een van de schetsen koppelt de structuur ook aan een gekruisigd persoon: een krachtig, minder voor de hand liggend beeld dat voortaan altijd naar boven komt bij het zien van dit bouwwerk.

Calatrava's constructies suggereren vaak een zekere beweging. Regelmatig kiest de architect ervoor om zijn bouwwerken ook daadwerkelijk te laten bewegen, zoals het Kuwait Pavilion op de Expo '92 in de Spaanse stad Sevilla. In geopende toe-

stand heeft het geheel veel weg van een ribbenkast. Maar als de ribben zich sluiten, vormen ze een koepel. Andere voorbeelden van bewegende architectuur zijn de golvende Nation's Wall bij het Olympic Sports Complex in Athene en de vleugelachtige zonwering van het Milwaukee Art Museum in de Amerikaanse staat Wisconsin.

Met een massa van bijna 6 kg is het mooi verzorgde boek op A3-formaat met recht gewichtig te noemen. *Calatrava, Complete Works 1979-2007* wordt dan ook geleverd in een handig kartonnen koffertje. Hoewel Calatrava ongetwijfeld nog meer werk zal realiseren, is dit overzichtsboek nu al een must voor elke architectuur liefhebber.

PHILIP JODIDIO: CALATRAVA. COMPLETE WORKS 1979-2007 • TASCHEN (IMPORTEUR LIBRERO) • 520 BLZ. • € 99 • ISBN 978 3 8228 4711 4

Tekeningen verraden de inspiratiebronnen van Calatrava. Zo mondt de draaiing van de romp uit in het gebouw Turning Torso in het Zweedse Malmö.